

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) Türkiye ayağını yürüten Soral:

Planlama Yapmaktan Korkmayalım

Türkiye 'nin kalkınma sürecine özel sektörü katmak için eylül ayında başlatılan projenin sürdüğünü belirten Soral, karşılaşılan güçlükleri anlattı.

ÖZLEM YÜZAK

Bartu Soral, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) Türkiye Program Müdürü, Türkiye'nin kalkınma sürecine özel şirketleri katmak için yoğun bir çaba gösteriyor. BM üyesi 166 ülke arasında ilk uygulamanın Türkiye'de başlamasında önemli bir rolü var. **"Her ülke geleceğini planlar. Planlama yapmaktan korkmayalım"** diyen Soral, Cumhuriyet'in sorularını yanıtladı.

- Projenin ana hedeflerinden bahsedebilir misiniz?

- UNDP'nin **"Kalkınma için özel sektörle ortaklık"** projesi eylül ayında başladı. 166 ülke arasında ilk uygulama Türkiye'de başladı. İstanbul'da kendi olanaklarımız ile açtığımız ofiste faaliyetlere başladık. Projenin ana hedefleri, KOBİ'ler ve girişimciler de dahil olmak üzere iş dünyası için uygun ortamın oluşmasını sağlamak. Amaç, yoksulluk, insan hakları, işçi hakları, çevre, şeffaflık, yolsuzlukla mücadele ve benzeri konulara önem verilmesini sağlamak. Aslında bunlar yine BM'nin önderliğinde başlatılan Binyıl Kalkınma Hedefleri arasındaki konular. Bu amaçla, yerel firmalar, sivil toplum kuruluşları, sanayi ve ticaret odaları, işveren sendikaları ve akademisyenlerle **"ortaklık forumu"** mekanizmaları oluşturmaya çalışıyoruz. Tabii, tüm bunlar BM Küresel ilkeler sözleşmesinin de ana temaları.

- Yani, daha adil bir küresel piyasa ortamı oluşturmaya teşvik etmek için, özel sektör bir anlamda işin içine katılmaya çalışılıyor....

- Evet ama bu iki yönlü işleyen bir mekanizma. Örneğin eğitim. Özel sektör eğitim konusunda bir projeye destek verdiğinde ileride kendi çalışanı da eğitilmiş olacak. Gelişmiş bir toplumda tüketim artacak. Firmalar uluslararası değerleri benimsemiş oldukları için imajları daha da güçlenmiş olacak...

- "Küresel İlkeler Sözleşmesi" dediniz. Biraz açabilir miyiz?

- 1999 yılında Dünya Ekonomik Forumu'nda BM Genel Sekreteri **Kofi Annan** 'ın girişimiyle başlatılan **"Küresel İlkeler Sözleşmesi"** (Global Compact) dünyada yüzlerce şirket ve sivil toplum kuruluşu tarafından imzalandı. Yasal yaptırım olmayan gönüllü bir uygulama. İnsan hakları, çalışan hakları, çevre ve yolsuzluk gibi konular çerçevesinde 9 temel prensip etrafında şekillenen bir yol haritası niteliğinde.

- Nedir bu 9 ilke?

- Etki alanları içinde evrensel insan haklarının korunmasına destek ve saygı gösterilmesi. Kendi kuruluşlarının insan hakları ihlallerine karışmamış olmalarının sağlanması. Örgütlenme özgürlüğü

ve toplu sözleşme haklarının etkin şekilde tanınması.

Her türlü zorlayıcı ve baskı altında çalışmanın engellenmesi. Çocuk işçiliğinin etkin biçimde önüne geçilmesi. İşe alma ve çalıştırma süreçlerinde ayrımcılığın önlenmesi. Çevre ile ilgili konularda zarar oluşmadan önleyici yaklaşımın desteklenmesi. Daha etkin bir çevre sorumluluğunun yaygınlaştırılması için girişimde bulunulması. Çevre dostu teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasının özendirilmesi.

46 şirket imza attı

- Türkiye'de bu sözleşmeye imza atan şirket ve kuruluşlar var mı?

- Bugüne kadar 46 Türk şirket ve kuruluşu sözleşmeye imza attı. Ancak bir ikisi hariç hemen hemen hepsi bugüne kadar gerekli kriterleri yerine getirmedikleri gerekçesiyle bu sözleşmeden çıkarılma tehdidi ile karşı karşıya.

- Neden?

- Çünkü 2 yılda bir rapor hazırlayıp belirlenen kriterler kapsamında neler yaptığınızı, nasıl bir ilerleme sağladığınızı, neleri neden dolayı yapamadığınızı anlatmanız gerekir. Türkiye'de şirketler böyle bir rapor hazırlamadılar.

- Yani baştan kahramanlıkla işe soyunup beceremeyeceklerini anladılar.

- Öyle de denilebilir. İyi niyetle başlayıp ama bir yaptırım söz konusu olmadığı için göz ardı edilmiş olabilir. İmza atanların çoğu KOBİ niteliğindeki firmalar. Büyükler cesaret edemedi. Örneğin Koç Holding "**Henüz böyle bir imzaya hazır değiliz, taahhütte bulunamayız**" dedi. Böyle bir anlaşmaya imza atmanın şirketler açısından da önemli avantajları bulunuyor. Her şeyden önce BM logosunu taşıyorlar ve daha seçkin bir statü içinde yer alıyorlar.